

שינוי צפוי בתעריפי החשמל בעקבות עדכון מקבצי שעות הביקוש

יוני 2021
חוזר מקצועי מספר 74/21

בתחילת חודש יוני 2021, פרסמה רשות החשמל קול קורא בעניין הכוונה לעדכן את תעריפי החשמל בישראל בהתאם למקבצי שעות הביקוש (מש"ב) ותעריפי עומס וזמן (תעו"ז).

כיום, תעריפי החשמל למרבית הצרכנים במשק הצרכים חשמל בתעריפי תעו"ז, מבוססים על עבודת ניתוח כלכלי, שנערכה ברשות החשמל לקראת שנת 2010, וחילקה את השנה לתשעה מקטעים (קיץ, חורף, מעבר ושפל, גבע ופסגה), כאשר לכל מקטע יש תעריף חשמל ספציפי המבטא את ביקוש החשמל באותה שעה ביחס להיצע. ככל שהביקוש גבוה יותר מהיצע החשמל, המשמעות הינה שנדרש להפעיל תחנות כוח פחות יעילות ובעלות שולית גבוהה יותר ועל כן תעריף החשמל בשעות אלו גבוה יותר.

גם התעריף הקבוע, שחל על מרבית הצרכנים הביתיים, מושפע מכך ומבטא תעריף משוקלל של הביקוש הממוצע של הצרכנים הביתיים בכל השנה.

בתקופה האחרונה, וככל שייצור החשמל בישראל כולל מרכיב גבוה יותר של אנרגיות מתחדשות, ישנו שינוי במאפייני היצע החשמל בעוד המאפיינים נשארו מותאמים לביקוש שהיה בעבר.

על פי הקול הקורא, ועל פי ניתוח כלכלי, שנערך לאחרונה ברשות החשמל, השינויים במאפייני ההיצע במשק החשמל, מחייבים עדכון משמעותי בתעריפי התעו"ז.

השעות בהן יש עודף ביקוש על היצע חשמל, הינן שעות אחר הצהריים עד שעות הערב, בהן ייצור האנרגיה הסולארית יורד משמעותית ביחס לשעות הבוקר והצהריים.

להלן תמצית השינויים המוצעים בקול הקורא:

- תעריף ה"גבע" יבוטל ויוגדרו רק תעריפי "שפל" ופסגה".
- חודש ספטמבר, שמוגדר כיום ב"עונת המעבר", יעבור להיות מוגדר כ"קיץ".
- לפי התעריפים כיום, בקיץ ובתקופת המעבר, השעות היקרות (פסגה) הינן בבוקר ובצהריים, ואילו לפי התעריפים החדשים שעות הפסגה יהיו בעיקר אחר הצהריים.
- סה"כ השעות היקרות בפסגה כיום הינן 2,710 שעות בשנה שיעור של כ-31% מסה"כ השעות בשנה, בעוד שבתעריפים החדשים המוצעים שעות הפסגה יעמדו על 1,080 שעות, כ-12% בלבד מכלל השעות השנתיות.
- פער המחיר בין התעריף הזול (שפל) לתעריף הגבוה (פסגה) עלה משמעותית בעונת הקיץ בשיעור של כ-100% והינו מעל 1 ש"ח לקוט"ש, בחורף הפער עלה בשיעור של כ-30% והוא יהיה כ-0.6 ש"ח לקוט"ש ואילו בתקופת המעבר, הפער הצטמצם ויעמוד על כ-0.04 ש"ח בלבד לקוט"ש.

השינוי המוצע בתעריפים הינו דרמטי ויכול להשפיע על מכלול היבטי החשמל והאנרגיה במשק החשמל הארצי בכלל ועבור מחלקי החשמל והצרכנים במגזר הקיבוצי בפרט.

להלן תמצית היבטים כלכליים כתוצאה משינוי התעריפים המוצע:

- עלות החשמל לצרכנים ביתיים צפויה לעלות בשיעור של כ- 2.5%-3%.
- עלות החשמל לצרכנים עסקיים גדולים, שפועלים בעיקר בבוקר, תרד בשיעור של כ- 20% - 30%, בהתאם למאפייני הצריכה.
- הנחות במחיר שנותנים יצרני חשמל פרטיים (יח"פ), עלולות להצטמצם, בהתאם להסכמים המסחריים הקיימים, בשיעור של כ- 25%-40%, בשל העובדה שמרבית ההסכמים אינם מבטיחים הנחה בשעות השפל, ועל פי התעריפים החדשים 88% מהשעות בשנה יוגדרו כשעות שפל.
- הערך הכלכלי של חשמל המיוצר במערכות סולאריות באסדרת "מונה נטו" ו/או "ברירת מחדל" וכן ערך הצריכה העצמית במערכות סולאריות באסדרות המכרז על גגות ומאגרים עלול להצטמצם בשיעור של כ- 20%-30%.
- ערך החסכון של מערכות קוגנרציה לייצור חשמל לצריכה עצמית בגנרטור גז טבעי, יצטמצם משמעותית בשל הכללת רוב שעות הפעילות של הצרכנים העסקיים בתעריף ה"שפל".
- פוטנציאל הערך הכלכלי של אגירת אנרגיה בתוך שטח החלוקה יעלה כפועל יוצא מהפער הגבוה בין תעריפי השפל לתעריפי הפסגה, שצפוי לעודד רכישת חשמל זול בשעות השפל, אגירה במערכת אגירה ושימוש בחשמל בשעות הפסגה בהן עלות רכישת חשמל מהרשת יקרה באופן משמעותי.

התעריפים שפורסמו בקול הקורא, צפויים להתפרסם לשימוע ציבורי לקראת סוף שנת 2021, ולהיכנס לתוקף בתחילת שנת 2022.

אנו ממליצים לכל מי שנמצא בתהליכי השקעה במערכות חשמל לייצור עצמי בגז טבעי או במערכות סולאריות, לנתח את השפעת שינוי התעריפים שפורסם על הערך הכלכלי של הפרויקט.

כמו כן, אנו ממליצים, כי כל חברה לחלוקת חשמל בקיבוץ, תבחן מראש את מכלול ההשלכות שיהיו לה ולצרכנים בשטחה כתוצאה משינוי התעריפים כדי להיערך מראש ולבחון את הצורך והאפשרות לעדכן הסכמים מול יצרני חשמל פרטיים ו/או שותפים במערכות סולאריות ליצור לצריכה עצמית.

למידע נוסף ניתן לפנות ל:

רו"ח אלון ראובני: 052-4771747, alonr@mbtcpa.co.il

נרי אולמן: 03-6382808, nery@mbtcpa.co.il